

Kenneth Bøgh Andersen

TRÆKFULGLEN

20
19
BØRNE-
U-LANDS
KALENDER

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

FORFATTER: Kenneth Bøgh Andersen
FOTO: Jeppe Gudmundsen-Holmgreen
TEGNINGER, elevbogen: Dorte Bengtson
TEGNINGER, web: Line Malling Schmidt
LAYOUT/REPRO: Morten Bak
FAKTASTOF: Michael Larsen og Christian Vaabensted
REDAKTION OG PROJEKTLEDELSE: Christian Vaabensted, Publikum Kommunikation
TRYK: Rosendahls. Sat med Gotham.

- **Hjemmesiden:** 2019.u-landskalender.dk rummer et stort undervisningsmateriale om 'Trækfuglen' og om Bangladesh. Der er bl.a. en filmbank, en bank med opgaver til mange fag og faglige web-værktøjer. Desuden rummer hjemmesiden en masse sjov indsigt for børn med film, quizzer, fakta og billeder om Bangladesh.
- **Lydbøger:** 'Trækfuglen' og bogens tre gyser-eventyr kan høres som lydbøger på 2019.u-landskalender.dk.
- Der er en tilhørende lærervejledning på 52 sider.
- **PDF** af bøgerne findes på 2019.u-landskalender.dk.
- Trykte bøger kan bestilles på 2019.u-landskalender.dk.

ISBN (trykt udgave): 978-87-93760-12-7
ISBN (PDF-udgave): 978-87-93760-14-1
ISBN (trykt klassesæt): 978-87-93760-11-0
ISBN (trykt lærervejledning): 978-87-93760-13-4
ISBN (PDF, lærervejledning): 978-87-93760-15-8

Udgivet af Udenrigsministeriet

Se også
2019.u-landskalender.dk

Danida og DR har samarbejdet om Børnenes U-landskalender siden 1962. Den er blevet en fast tradition for børn, forældre og skoler i hele Danmark. U-landskalenderen er også et undervisningsmateriale med en bred vifte af spændende og lærerige aktiviteter, som mellem 100.000 og 200.000 danske skolebørn arbejder med i en periode hvert år.

- **Årets land:** Hvert år sætter U-landskalenderen fokus på et nyt udviklingsland.
- **Årets organisation** og årets hjælpeprojekt: Hvert år er en dansk udviklingsorganisation med til at skabe Børnenes U-landskalender. De laver et særligt projekt, der skal hjælpe fattige børn i årets land. Selv om landet og projektet kun er tema i U-landskalenderen et enkelt år, fortsætter arbejdet med årets projekt typisk over 3-5 år for at kunne nå at gøre en forskel. På den måde er U-landskalenderen altid i arbejde flere steder i verden samtidig.
- **Årets låge-julekalender:** Overskuddet fra salget af julekalenderen går til at muliggøre årets projekt.
- **Årets bog:** Hvert år skriver en god dansk forfatter en bog, der giver danske børn et indblik i årets land.
- **Årets skolemateriale:** Danida udgiver et stort undervisningsmateriale om årets bog og årets land - primært rettet til 1.-5. klasse. Materialet lægger vægt på, at eleverne samtidig får en høj grad af faglig læring, og det handler både om natur, kultur, muligheder og hverdagsliv i landet. Omkring 150.000 danske elever arbejder med emnet, typisk i flere uger og i flere fag.
- **Årets website:** Her kan alle børn opleve årets land i film, billeder, fakta, lydbøger, quizzer og meget andet. Websitet rummer også en lukket del med rejseoplevelser og interaktive opgaver til skoleelever. De lærer bl.a. at skrive fotohistorier eller lave digitale kalendere med billeder og tekster bag lågerne.
- **Årets film:** DR laver hvert år en række nye tv-udsendelser til børn, hvor man kommer tæt på livet i årets land.

Danida

Danida er Danmarks udviklingssamarbejde, der er en del af Udenrigsministeriets arbejdsområde. Danida skal støtte udviklingslandene i deres egen indsats for at bekæmpe fattigdom og skabe bedre livsvilkår.

Der findes ingen nemme løsninger, når det skal lykkes. Der må sættes ind på mange områder, f.eks. bæredygtig vækst og jobs, sikkerhed og fred, ligestilling, demokrati og menneskerettigheder. Det handler også om at sørge for, at børn og unge mennesker kan se en fremtid for sig selv og deres familier dér, hvor de har hjemme.

Det kræver mange års målrettet indsats at skabe forbedringer, som virker, og som varer ved. Det er udviklingslandene selv, der trækker det store læs i det arbejde. Men rigere lande som Danmark kan hjælpe til og gøre en forskel.

Danida arbejder ikke alene, men løser opgaverne sammen med både virksomheder, myndigheder og danske og internationale organisationer.

Danmarks udviklingssamarbejde har gennem årene bidraget til at skabe store og varige fremskridt i mange lande og for mange millioner mennesker.

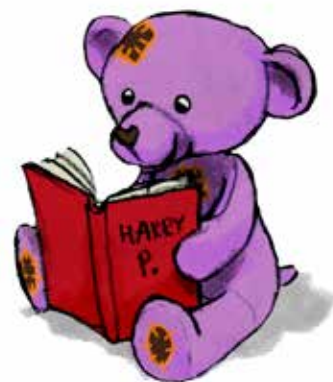
www.facebook.com/danida.dk

www.danida.dk

PlanBørnefonden

PlanBørnefonden arbejder for, at piger og drenge får samme muligheder og vilkår i livet. Men verden over er der 130 millioner piger, der ikke får lov at gå i skole. Lige muligheder for skolegang er fundamentet for, at børn og unge kan skabe en bedre fremtid. Flere end 55.000 danskere har et sponsorbarn gennem PlanBørnefonden. På den måde bidrager de til, at flere børn kommer i skole.

www.planbørnefonden.dk

TRÆKFUGLEN

AF KENNETH BØGH ANDERSEN

Foto: Jeppe Gudmundsen-Holmgreen

Tegninger: Dorte Bengtson

Layout: Morten Bak

Faktasider: Michael Larsen

Redaktion: Christian Vaabensted

Her skal U-landskalenderen hjælpe:

Fra barnebrud til bogorm

I kæmpe-byen Dhaka i Bangladesh lever mange børn i dyb fattigdom. Mange har ikke engang deres egen seng at sove i. Alligevel kommer langt de fleste børn i skole, når de er fem-seks år gamle. Ligesom her i Danmark.

Børnene skal gøre ligesom de voksne

Desværre bliver mange af de fattige børn i Dhaka nødt til at gå ud af skolen igen efter få år, fordi de skal arbejde i stedet. Måske allerede efter fjerde eller femte klasse. De skal hjælpe deres forældre med at tjene penge til mad og til et sted at bo.

Nogle børn sælger te, kiks eller tyggegummi på gaden. Andre laver tøj, sko, tasker eller andre ting på en fabrik. De arbejder mere end ti timer om dagen. Hvis de er heldige, har de fri én dag om ugen. Arbejdet er endda ofte farligt.

Mange af pigerne må stoppe med at gå i skole, fordi de skal giftes. Også selv om de kun er 13-14-15 år gamle. Det er ret almindeligt i Bangladesh.

Når en pige bliver gift, skal hun bo hos sin mand og hans forældre. Her skal hun gøre rent, lave mad og få børn.

Skolen er en meget bedre idé

Børn skal ikke giftes, få børn eller arbejde. Alle børn har ret til at gå i skole. I skolen lærer man at regne og læse og andre nyttige ting. For børnene i Bangladesh betyder det, at de kan få et bedre arbejde, når de bliver store. Så kan de tjene lidt flere penge i stedet for at være meget fattige.

I år vil Børnenes U-landskalender hjælpe til, så flere børn i Dhaka kan få lov at blive i skolen helt til sidste klasse.

Det er PlanBørnefonden, der skal støtte Dhakas børn i at gøre skolen færdig - med pengene fra Børnenes U-landskalender.

NORDAMERIKA

Danmark

EUROPA

AFRIKA

SYDAMERIKA

ANTARKTIS

Velkommen til Bangladesh

Bangladesh ligger i den del af verden, som hedder Sydasien. Landets nabolande er Indien og Myanmar.

Der er rigtigt mange mennesker i Bangladesh. Over 160 millioner bor der! Det er hele 26 gange flere, end der bor i Danmark. Alligevel er Bangladesh kun tre gange større end Danmark. Der bor altså mange mennesker på meget lidt plads.

Bangladesh betyder: 'Landet, hvor folk taler bangla'. Folk i Bangladesh er nemlig meget stolte af deres bogstaver og deres sprog.

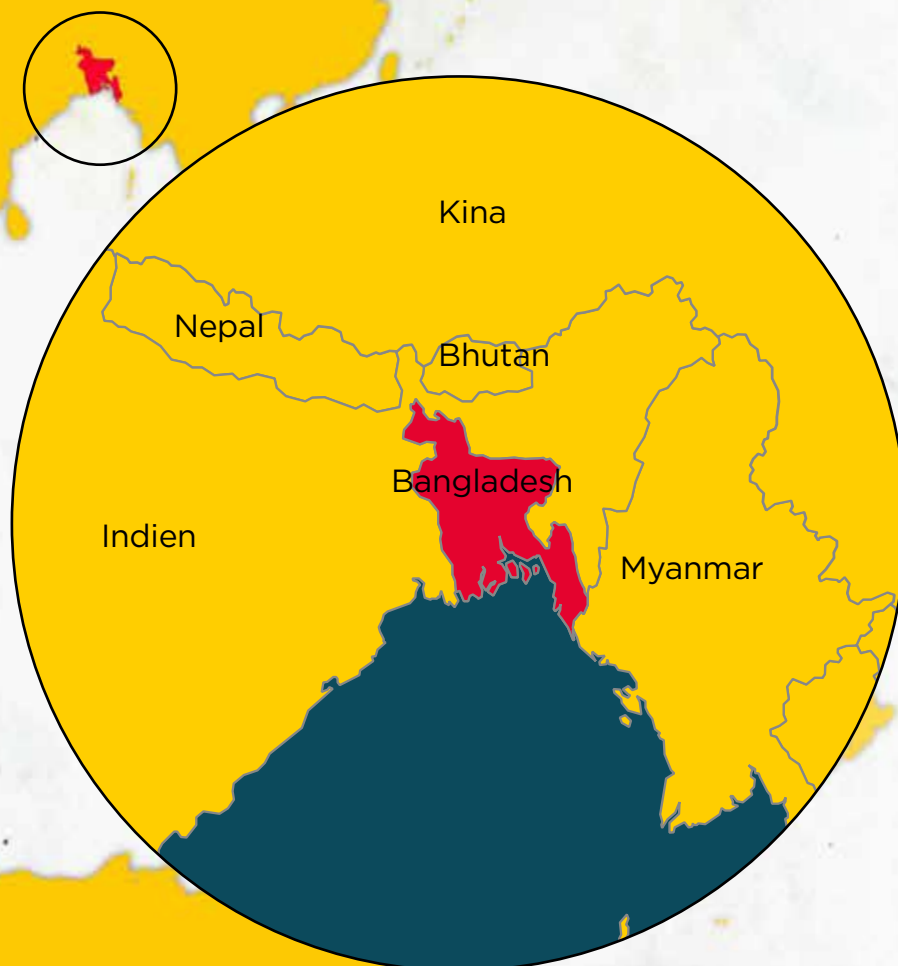
Der er meget vand i Bangladesh. Der løber mange store og små floder gennem landet. Vandet i floderne kommer oppe fra den mægtige bjergkæde, som hedder Himalaya. Det regner også kraftigt i mange måneder om året. Derfor er der meget grønt og frugtbart i Bangladesh. De kan dyrke mange forskellige slags frugt og grøntsager.

Ude på landet lever mange af at fange fisk eller dyrke ris på markerne. Men inde i byerne er der rigtigt mange, som arbejder på fabrikker. Der er for eksempel masser af fabrikker, der laver stof og tøj.

Flere og flere familier flytter ind til byerne. Det kan være fordi, de ikke kan finde arbejde ude på landet. Det kan også være fordi, deres marker bliver ødelagt af oversvømmelser. Dem kommer der flere og flere af, fordi klimaet også ændrer sig i Bangladesh.

Derfor er hovedstaden Dhaka nu en af de byer i verden, hvor der bor allerflest mennesker. Og mange af familierne bor i små, utætte skure i byens slumområder.

Det er lige her, historien 'Trækfuglen' foregår.

ASIEN

Rotter og fugle

Mon det bliver ham? Farjana skæver til drengen ved fabrikken. Han har en hvid T-shirt på. Eller den har engang været hvid. Nu er den beskidt af støv og sod. Her bliver alting hurtigt beskidt.

Eller bliver det ham? Farjana kigger på en dreng på den anden side af gaden. Han ser også ud til at være cirka 15 år. Han står med ryggen til. Han er ved at løfte kasser med søm op på en **ladcykel**.

Farjana har kigget på drenge hele vejen hjem fra skole. Dem, der er på hendes storesøsters alder. Hun spekulerer på, om det bliver en af dem. Forhåbentlig ikke. Der er noget galt med dem alle sammen. En har for bred næse. En anden for små øjne. En tredje for store øjenbryn. Farjana ved godt, at det er forkert at dømme dem på, hvordan de ser ud. Men hvad skal hun ellers dømme dem på?

Bare det bliver en dreng, der er sød. Det er det vigtigste.

Drengen ved ladcyklen vender sig om. Hans næse er smal og spids, øjnene hårde.

Bare det ikke bliver ham, tænker Farjana. *Han ligner en rotte.*

"Hvad glør du på?" snerrer drengen vredt.

"En rotte," er Farjana lige ved at bide igen. Nogle gange farer ordene bare ud af munden på hende. Men denne gang når hun at stoppe dem. Hun kender trods alt ikke drengen. Og hvis hun stod i den larm og røg fra **fabrikken** hele dagen, ville hun nok også begynde at snerre ad folk.

Ladcykel

Der er rigtig mange ladcykler i storbyen Dhaka. Der kan ligge mange ting på ladet. Det er en god måde at få varer flyttet på. Ladcykler kommer nemmere gennem den tætte trafik.

Fabrikken

Mange børn i Bangladesh arbejder på fabrikker og i små værksteder. Mange syr tasker og tøj - eller laver ting i plastik. De arbejder mange timer hver dag. Det gør de for at tjene lidt til familien.

"Kom, Mimi," hvisker hun og klemmer bamsens arm. Hun skynder sig videre.

Bedste sidder på sin faste plads udenfor, da Farjana kommer hjem. Hendes farverige kjole lyser op i alt det slidte og støvede.

"Hej, Bedste," siger Farjana. "Har du set nogen fugle i dag?"

"Kun dig, lille fugl," svarer Bedste. Hun kalder altid Farjana "lille fugl". Hun sidder altid herude. Hun holder øje med **trækfuglene** fra Sibirien. De plejer at komme her til Dhaka om foråret, men sidste år så hun ikke nogen. Bedste siger, at det er et dårligt tegn. Hun siger, at verden er ved at blive anderledes.

"Jeg har til gengæld set tre rotter. Den ene var død." Bedste ryster på hovedet. "Her kan ikke engang rotterne overleve."

Farjana siger ingenting.

'Her' er **slummen**. 'Her' bor de fattigste af de fattigste. 'Her' er Farjanas hjem.

Bedste lægger en hånd på hendes skulder. Giver den et klem. Hun er gammel, men der er stadig styrke i hende. "Men vi kan overleve, ikke også, lille fugl? Vi er stærkere end både rotter og tigre."

"Jeg har også set en rotte i dag," siger Farjana og tænker på rottetrengen.

Bagefter fortryder hun, at hun sagde det. Tænk nu, hvis det bliver ham. Ham, hendes søster skal giftes med.

Trækfuglene

Trækfugle bor ikke i det samme land året rundt. De flyver til et varmere land, når det bliver vinter. I Sibirien er der rigtig koldt ved nytårstid. Men netop da begynder det at blive forår i Bangladesh.

Slummen

De fattigste mennesker i Dhaka bor i slum-områder. Her bor de i ganske små skure og huse. Oftest er der ikke vandhane eller toilet i husene og heller ikke rigtige gader. Der er mange slum-områder i Dhaka.

Små huse og skure:

Husene i slummen er meget små. De fleste huse er lavet af gamle blikplader, træplanker og pap. Familierne ejer heller ikke deres hus. De kan risikere at skulle flytte mange gange. I hvert hus er der normalt kun ét rum.

Køkkenet er udenfor:

Det er kun kvinder og piger, som laver mad. I husene i slummen har de ikke noget køkken. De må klare sig med et lille bålsted udenfor. De spiser meget ris og dhal. Det er en ret, der er lavet af røde linser og grøntsager. De får sjældent kød.

14 minus 11

Mor er ved at hænge vasketøj op bag huset. Eller hus og hus. Det er et **blikskur**, der ligger klemt inde mellem alle de andre skure. Men i det mindste er det et hjem. Familien Begums hjem. Far, mor, Bedste, Jasmin og Farjana.

Farjana står lidt og ser på sin mor, der smælder med vasketøjet.

Hvordan var det mon, dengang mor og far blev gift?, tænker hun. Kendte de heller ikke hinanden? Hvordan havde mor det? Hvordan havde far det?

Farjana har aldrig snakket med dem om det.

Kun mor og Bedste er hjemme. Far er på arbejde. Han er skraldemand inde i byen. Farjana synes, at han burde være skraldemand her i stedet. Der er affald over det hele. Det er også derfor, kloakkerne så tit stopper til, så **vandet flyder over** i gaderne.

"Hvor længe har du stået der?" Først nu opdager mor hende.

"Er Jasmin kommet hjem?" spørger Farjana.

"Ikke endnu. Jeg ved ikke, hvor hun bliver af. Vasketøjet var faktisk hendes opgave. Men så kan du jo hjælpe mig i stedet."

Mor rækker Farjana en bluse.

Blikskur

De små blikskure i slummen har kun ét eller to rum. Her skal hele familien sove. De har ikke plads til ret mange møbler og ting.

Vandet flyder over

I regntiden kan der flyde beskidt vand på gaderne og inde i husene. Det er regnvand blandet med kloakvand. Kloakvand er vand fra toiletter og andre afløb. Nogle gange er det også blandet med beskidt vand fra en fabrik.

"Mor?"

"Ja?"

"Hvorfor skal Jasmin allerede giftes nu?"

Mor går lidt i stå. "Det skulle hun heller ikke, hvis vi selv kunne vælge," siger hun så. "Men vi har ikke råd til, at hun bliver boende hos os."

Vandet kan ikke komme væk:

I byerne i Danmark er der riste i gaderne. På den måde kan regnvand løbe ned i kloakken. I slummen er der ikke riste og kloakker. Derfor kommer der hurtigt oversvømmelse, når det regner meget.

Flotte sarier:

Slummen virker grå og beskidt, men der er også mange stærke farver. Det er fordi mange piger og kvinder har en flot sari på. En sari er et langt stykke stof. Det bliver til en kjole, når man vikler det rundt om kroppen.

Mors ord får det til at stikke i Farjanas mave. At Jasmin skal flytte og bo hos en familie, hun slet ikke kender. At hun skal giftes med en dreng, hun slet ikke kender. Det virker så ... forkert. Også selv om Farjana godt forstår det med pengene. De har næsten ingen penge, og Farjana går sjældent rigtig mæt i seng. Men alligevel. Hun ville gerne undvære aftensmad et par gange om ugen, hvis hendes søster så kunne slippe for at blive gift.

"Jeg er sikker på, at Jasmin får det godt hos sin nye familie," siger mor. Hun rømmer sig og svirper med en af fars T-shirts.

14 minus 11 er 3, tænker Farjana og får en klump i halsen. Hun er ikke så god til matematik – det er Jasmin, der er dygtig til det – men det her kan hun godt regne ud. Jasmin er fjorten, Farjana er elleve. Så om bare tre år er det måske Farjanas tur. Så er det hende selv, der skal giftes.

Tanken er uvirkelig. På en måde er tre år lang tid. Men det er også kort tid. Det er jo allerede tre år siden, Farjana fandt sin bamse Mimi. Men hun kan huske det, som var det i går.

Det var midt i al regnvejret under **monsunen**. Der var vand alle vegne. Vand i gaderne og vand inde i husene. Helt op til knæene. De måtte stable sengene op på mursten. Og pludselig en dag kom Mimi sejlene ned ad gaden. Lige forbi Farjanas hus. Næsten som om bamsen havde ledt efter netop hende. Den var slidt og beskidt, og dens ene arm hang i en tynd tråd. Jasmin hjalp Farjana med at sy armen på igen.

Nu skal der spilles computer:

I et lille skur er der en masse drenge. De er i fuld gang med at spille på nogle gamle computere. Drengene har ikke deres egen computer derhjemme. Men her kan de spille sammen. Det koster en lille mønt at få lov til at spille.

Pigernes hus:

Et af husene i slummen er kun for piger. Her kan de være i fred og ro. De kan godt lide at sidde og tegne og klippe sammen. De øver sig også i at blive gode til at danse på den måde, som skuespillerne danser i film fra Bangladesh og Indien.

Monsunen

Regntiden kaldes også for monsunen. Det er cirka fra juni til september hvert år. Da regner det rigtig meget. Samtidig er der ofte kraftige stormvejr. Både stormene og regnen giver oversvømmelser.

"Hey du, vågn op," siger mor og knipser med fingrene. "Videre."

"Jeg har ikke tid," siger Farjana. "Jeg skal lave lektier."

Mor brummer et eller andet, men Farjana har vundet. Lektier er vigtigere end vasketøj.

Farjana tager skoene af og går indenfor. Hiver bøgerne op af skoletasken og slår op i engelskbogen. Engelsk er hendes yndlingsfag. Hun er den bedste i klassen og kan allerede en masse ord. Hun sætter Mimi foran sig. Bamsen kigger opmærksomt på hende. Nu er Mimi elev, og Farjana er lærer.

"Are you ready for school?" spørger Farjana. Så går hun i gang med at læse højt. Men hun kludrer i det. Hun har svært ved at få tankerne fra Jasmin. Det er sært, at hendes soveplads snart vil stå tom.

Smil og tårer

Farjana kigger op fra bogen. Hun kan høre Jasmin udenfor. Hun snakker med Bedste om trækfuglene, der ikke er kommet.

”Verden er ved at blive anderledes,” sukker Bedste.

Inde i huset tænker Farjana, at forandringer ikke altid er noget dårligt. Hun ville i hvert fald ønske, at *hun* kunne gøre verden anderledes. Især når hun hører Jasmin græde i smug ligesom i går. Men da Farjana spurgte til det, påstod Jasmin, at hun havde hørt forkert. At det var latter, og ikke gråd.

”Jeg er så glad, at tårerne triller,” sagde hun og tørrede dem væk.

Jasmin kommer ind i hytten og tager sin **skoleuniform** af. Farjana har ingen uniform for tiden. Hun er vokset fra den gamle, men de har ikke råd til at købe en ny. Måske får de råd, når Jasmin flytter hjemmefra.

”Hej, du.” Jasmin dasker til hende. ”Har du haft en god dag?”

Farjana trækker på skuldrene. Så siger hun forsigtigt: ”Jeg kiggede på drenge, da jeg gik hjem. Jeg kan altså ikke forestille mig det. At du skal giftes med en af dem. De ... de er jo bare børn! Og det er du også!”

Skoleuniform

Børnene i Bangladesh skal have uniform på, når de er i skole. Familien skal selv betale for uniformen. De er ikke ret dyre. Men for en fattig familie kan det være mange penge. Især hvis man har flere børn.

Bat og bold:

Overalt i Bangladesh spiller drengene cricket. Det er en slags rundbold. Mange af drengene drømmer om at blive kendte cricket-stjerner. Måske bliver de en dag så gode, at de kommer på Bangladeshs landshold.

Bogstavtræ:

I Bangladesh er folk stolte af, at de har deres eget sprog og deres egne bogstaver. Sproget hedder bangla. Én gang om året holder de en stor fest for sproget. Nogle børn laver små træer af grene og hvidt papir som dette her og sætter bogstaver på.

"Hov, hov, jeg er altså snart femten," svarer Jasmin.

"Du er i hvert fald ikke voksen."

Denne gang er det Jasmin, der trækker på skuldrene.

"Næsten."

"Er du ikke bange? Du skal bo hos en familie, du ikke kender.

Hvad nu, hvis hans mor og far ikke er søde? Eller hvis ham, du skal giftes med, er lige så dum som Salman fra min klasse? Og hvad med skolen? Skal du også skifte skole, når du flytter?" Spørgsmålene vælter ud af Farjana. Alle de tanker, som ikke længere kan holdes inde.

"Rolid, lillesøster!" griner Jasmin og holder sig for ørerne.

"Jeg er sikker på, at hans forældre er lige så søde som vores. Og der kan jo også komme noget godt ud af det, ikke?"

Farjana ser mistroisk på hende. "Hvad?"

"Hvis vores forældre ikke var blevet gift, var vi to jo ikke blevet født. Selv om du virkelig var irriterende, da du var mindre! Jeg foreslog engang far, at vi skulle sælge dig for en ged."

"Du kan selv være en ged." Farjana rækker tunge. Men hun kan ikke lade være med at smile. Jasmin kan altid få hende til at smile.

"Mæh!" siger Jasmin og sætter fingrene op til panden som horn.

"Så kan du også stange din drenge-mand, hvis han er dum."

"Eller min lillesøster!" Jasmin stanger hende, og snart tumler de to søstre hvinende og grinende rundt på gulvet. En fod rammer Jasmins skoletaske, og bøgerne vælter ud på gulvet.

"Okay, okay, jeg overgiver mig!" råber Jasmin til sidst. Farjana sidder på hendes mave og kilder hende i siden.

"Og vinderen er ... Farjana!" Farjana rejser sig og holder sine knyttede næver i vejret i triumf.

Jasmin begynder at samle skolebøgerne sammen. Hun skal til at putte dem ned i tasken, men tøver så.

"Her," siger hun og rækker tasken frem mod Farjana. "Du må få den. Den er nyere end din."

Farjana rynker panden. "Men du skal jo selv ..."

"En ged kan ikke gå i skole," siger Jasmin. "Og slet ikke, når den er blevet gift. Det får jeg ikke tid til."

Al latter ryger med ét ud af Farjana. Tilbage er kun et sugende, tomt hul midt i maven. "Skal du stoppe i skole? Men ... du elsker jo at gå i skole?"

"Ikke længere," svarer Jasmin. "Det er så kedeligt. Og det bliver rart at slippe for at høre på alle de dumme drenge."

Jasmin smiler igen. Nej, hun ler. Hun ler på den der måde, så tårerne triller.

Børnearbejde:

I Bangladesh må mange af de fattigste børn arbejde. Drengene her arbejder på en fabrik, hvor de laver skeer af plastik. Det er både hårdt og usundt for dem. Pigerne arbejder mest på fabrikker, hvor de syr tøj.

Drenge syr skoletasker:

Her på værkstedet laver drengene skoletasker. De bor også på værkstedet. De er langt væk fra deres mor og far, som bor i en landsby. Børnearbejde er forbudt i Bangladesh. Alligevel er der mange børn, som har hårdt arbejde.

Bamsepige

Farjana fornemmer, at læreren siger noget. Hun fornemmer, at nogle af de andre børn rækker hånden op. Hun fornemmer, at en eller anden svarer. Men hendes tanker er et andet sted.

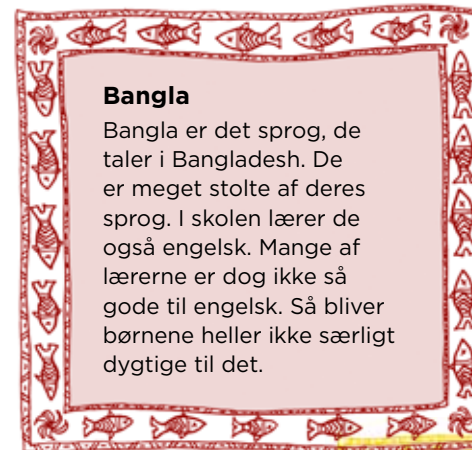
Hun kan ikke forstå det, Jasmin sagde i går. Om at stoppe i skolen. Jasmin har jo altid elsket skolen og har altid været god. Især til matematik. I 6. klasse vandt hun endda en konkurrence. Farjana elsker det også. Nå ja, måske ikke lige matematik, men **bangla** kan hun godt lide, og især engelsk.

”Hey, Farjana, kom nu!”

Hun kigger rundt. Hun har slet ikke hørt klokken ringe. Alle er på vej ud i gården. Larmen er næsten højere, end når toget buldrer forbi. **Skinnerne** ligger lige ved siden af skolen. Når toget kommer, kan man ikke høre, hvad læreren siger, og det føles, som om hele bygningen er ved at styrte sammen.

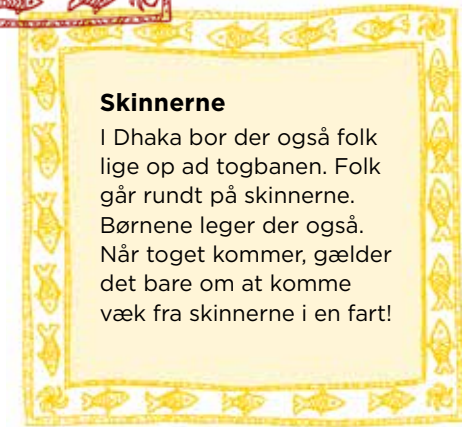
Maisha står og venter på hende ovre i døren.

”Kommer.” Farjana rejser sig og tager Mimi med sig. Hun har altid bamsen med i skole. Hun kan jo ikke bare lade Mimi blive derhjemme og kede sig.

Bangla

Bangla er det sprog, de taler i Bangladesh. De er meget stolte af deres sprog. I skolen lærer de også engelsk. Mange af lærerne er dog ikke så gode til engelsk. Så bliver børnene heller ikke særligt dygtige til det.

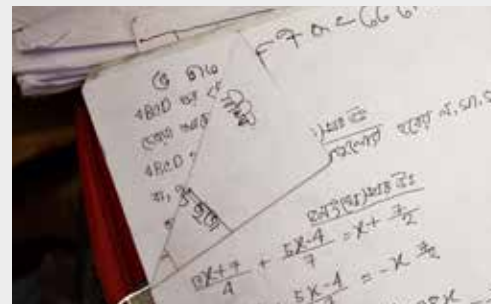
Skinnerne

I Dhaka bor der også folk lige op ad togbanen. Folk går rundt på skinnerne. Børnene leger der også. Når toget kommer, gælder det bare om at komme væk fra skinnerne i en fart!

Skolegang er ikke for alle:

Næsten alle børn i Bangladesh starter i skole. Desværre må mange fattige børn stoppe igen allerede efter nogle år. Nogle af pigerne i slummen bliver giftet bort, mens de stadig er børn. Så kan de ikke få lov til at gå i skole længere.

Kan du læse tallene?

I skolen har eleverne fag som engelsk, geografi og matematik. De skal både lære at skrive tallene på bangla-måden og med de tal, vi bruger i Danmark. De har også et fag, som hedder bangla. Det er ligesom, at du har et fag, der hedder dansk.

"Bamsepigen er på vej!" råber Salman. Det får nogle af de andre drenge til at grine. "Bamsepigen er på vej!"

Jasmin har ikke ret i, at alle drenge er dumme. Men nogle er. Især Salman. Han kalder altid Farjana *Bamsepigen*. Normalt plejer hun at svare igen, men i dag orker hun det ikke.

"Jeg tror, det er fordi, han godt kan lide dig," siger Maisha og blinker til hende.

Farjana fnyser ved tanken. Mimi farer op og bider Maisha i halsen.

Nede i skolegården er der allerede gang i **cricket**-kampene og sjippetovene. Solen bager fra en himmel, der burde være blå. Men røgen fra fabrikkerne farver den hvid.

"Hvad vil du gerne være, når du bliver stor?" spørger Farjana.

Maisha ser overrasket ud. Som om hun ikke helt forstår spørgsmålet. Men de har heller aldrig snakket om den slags før. Hun ser ud, som om hun skal til at sige noget, men i det samme lyder der hurtige skridt bag dem.

"Halløj, Bamsepige!" siger Salman og flår Mimi ud af Farjanas hånd.

"Giv mig den!" råber Farjana og sætter efter ham. I det fjerne lyder der en tuden. Toget er på vej. "Giv mig den!"

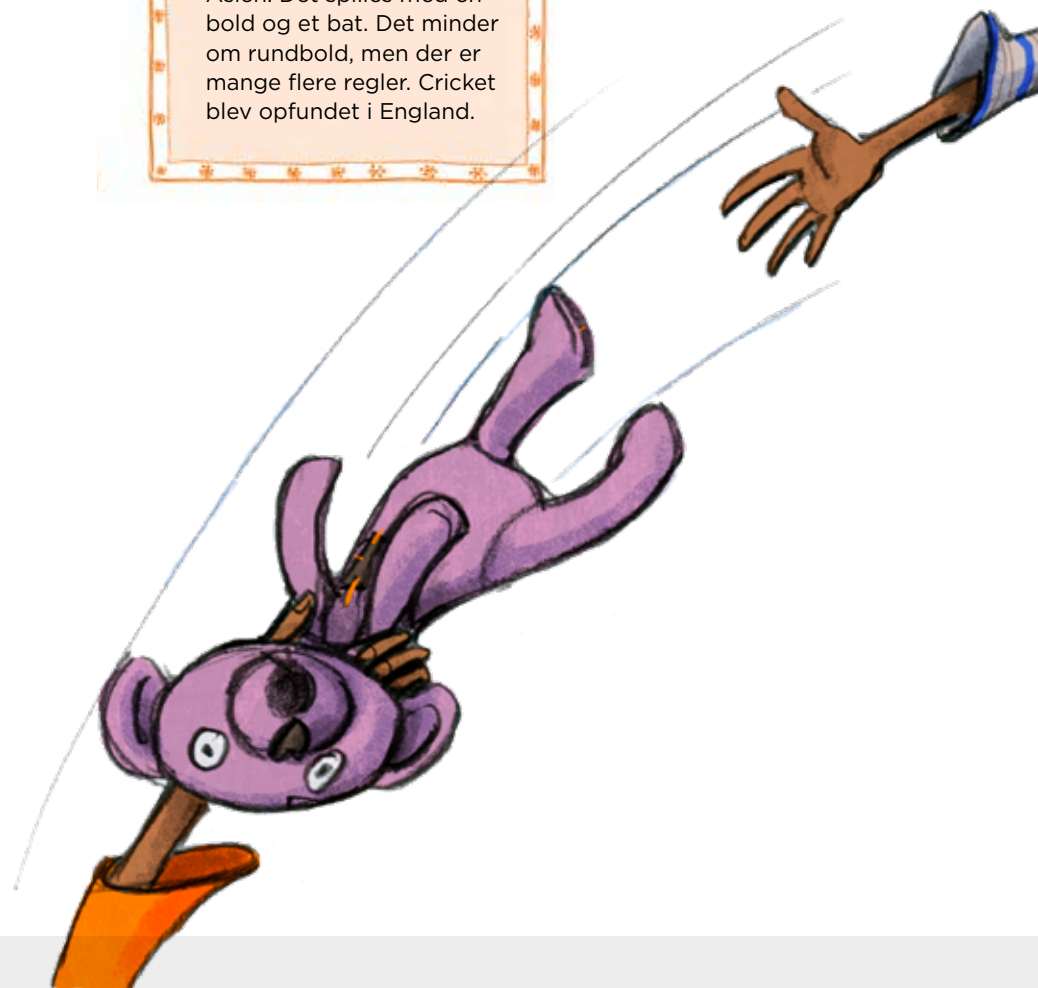
"Så kom og tag den!" Salman griner over hele fjæset, mens han siksakker ud og ind mellem de mange børn.

Farjana haler ind på ham. Salman prøver at sætte farten op, men Farjana er hurtigere. Hun har næsten indhentet ham.

Cricket

I Bangladesh er cricket den største sport. Det er også meget populært i Indien og andre lande i Asien. Det spilles med en bold og et bat. Det minder om rundbold, men der er mange flere regler. Cricket blev opfundet i England.

Gamle elpærer får nyt liv:

I Bangladesh bliver de fleste ting genbrugt. Manden her lever af at reparere ødelagte elpærer, så de lyser igen. Det er et usundt arbejde. Inde i nogle af pærerne er der nemlig noget, som er ret giftigt at få på huden.

Tøj til hele verden:

I Bangladesh har de altid været dygtige til at farve og væve flotte stoffer. Manden her laver sådan et fint, håndvævet stof. I dag laver Bangladesh T-shirts og meget andet tøj til butikker i hele verden. Men det arbejde foregår på store fabrikker.

"Du er så langsom!" råber hun. "Også oven i hovedet!"

Smilet på Salmans læber forsvinder brat. Hans øjne lyner. Han drejer skarpt og sætter kursen mod skolens udgang. Bag den åbne port kan man se toget nærme sig. Der sidder **folk på taget**. Toget sænker altid farten, når det kører gennem slumkvarteret. Men ikke meget.

Salman fortsætter ud gennem porten. Sprinter hen mod togskinnerne. Toget nærmer sig hastigt. Man kan mærke rystelserne i jorden.

"Giv mig den!" råber Farjana.

"Hvis du er så hurtig," pruster Salman og trækker armen tilbage, "så fang den!"

I det samme kommer toget.

I det samme kaster Salman bamsen.

Mimi forsvinder ind i toget, ind gennem en af de åbne døre.

"Nej!"

"Det var synd," griner Salman. "Du var ikke hurtig no..."

Farjana hører ikke resten. Hun har sat i løb igen. Pisker forbi Salman mod toget. Hurtigere, *hurtigere!*

"Farjana!" er der en, der råber bag hende. Er det Maisha? Salman? "Stop!"

Hun bider tænderne sammen. Hører ingenting. Ser ingenting. Kun toget. Hun kommer op på siden af det. Det synes at brøle ad hende.

Så springer hun.

Men hun får ikke benene med op. Hendes fødder skramler hen over stenene, og hun er ved at miste grebet. Glider baglæns.

Et par hænder griber fat i hende og trækker hende op.

"Er du tosset, pige?! Hvad tænker du på?"

Hun er for forpustet til at kunne svare. Kaster et blik bagud.

Skolen er allerede væk.

Skure ved togskinnerne:

Der flytter mange fattige folk til Dhaka hvert år. De kommer ude fra landet. De håber, at de kan få et bedre liv i den store by. Ofte ender de med at bo i et skur tæt på togskinnerne. Det er fordi, de ikke skal betale noget for at bo der.

Vandpumpe:

Der er altid mange folk ved togskinnerne. Nogle af dem har en lille bod, hvor de sælger te og mad. Der er også vandpumper helt tæt på skinnerne. Her er kvinderne og pigerne i gang med at vaske tøj.

KAPITEL 5

Hundeslagsmål

Det tager tid at finde Mimi i det lange tog, men til sidst lykkes det. Bamsen ligger under et sæde i en af de forreste vogne. Som om den er bange og har gemt sig. Det forstår Farjana godt. Der er *mange* mennesker med toget. Så mange, at ingen rigtig lægger mærke til hende.

Udenfor suser byen forbi. Toget kører stærkt nu, og hun kan ikke bare springe af igen.

Først ved næste station står hun af. Hun kender ikke stedet her. Hun har aldrig været længere væk hjemmefra end henne på skolen.

Men i det mindste ved hun, hvordan hun skal finde hjem. Det er jo bare at følge skinnerne tilbage. Og så give Salman et ordentlig los bagi, når hun ser ham igen.

Eller måske, tænker hun, måske skulle jeg ikke tage tilbage.

Måske skulle hun bare gå ombord på toget igen. Bare køre afsted. Så kan hun slippe for selv at skulle giftes med en fremmed dreng en dag og så være nødt til at stoppe i skolen.

Men så tænker hun på sin familie. På mor, der altid synger godnatsange for hende. På far, der mangler tre tænder og har verdens dejligste smil. På Bedste, der kalder Farjana sin lille fugl.

Og på Jasmin, der har brug for en, der kan give hende et kram. Især når hun ler, så tårerne triller. Tanken er en nål i hjertet.

Dreng sælger bøger:

I Dhaka er der mange drenge, som prøver at tjene penge. Man ser dem på gaderne. Her er det en dreng, som kører rundt med bøger på en lille vogn. Han forsøger at sælge bøgerne til folk i biler, der holder for rødt lys.

Plastik er penge værd:

Drengen her samler plastikflasker. Dem kan han sælge. Man får ikke pant for dem som i Danmark, men man får lidt penge for plastikken. Han samler flaskerne i store poser. Han tramper dem flade i posen. Så kan der være flere flasker i.

Farjana hopper ned på skinnerne og begynder at gå. Over hende gløder solen. Her i denne del af byen er **himlen blå**. Hun aner ikke, hvor lang tid det vil tage hende at gå tilbage. Hvad nu, hvis det når at blive mørkt? Hvad nu, hvis ...

Så går hun i stå.

Foran hende deler sporet sig. Åh nej. Hvilken vej skal hun vælge?

Hun stirrer skiftevis på de to spor. Så lyder der pludselig en høj tuden bag hende. Hun har slet ikke hørt toget komme. Hun taber Mimi og kaster sig til side, sekundet inden toget brager forbi. Hun kommer på benene igen. Børster støvet af sig og ser sin bamse ligge et stykke væk. En halt, **herreløs hund** står og snuser til den.

"Forsvind!" råber Farjana og vifter med armene. "Find din egen bamse."

Hunden sætter tænderne i Mimi og stikker af.

"Hey! Stop!" For tredje gang den dag sætter hun efter bamsen. Hunden humper afsted. Alligevel er den hurtig. Den løber væk fra jernbanen og ned ad gaden. Farjana løber alt, hvad hun kan, men afstanden mellem dem bliver større. Snart slipper den væk. Farjana samler en sten op og kaster den. Den rammer ikke.

Men det gør den næste.

Hunden piver højt og slipper bamsen. Den vender sig mod hende med en snerren. Men Farjana snerrer også. Hun er vred nu. *Rasende*. Hun er ikke kommet så langt bare for at miste Mimi igen, og hun kaster endnu en sten. Ikke på hunden denne gang, men ned i jorden lige foran den.

Vild trafik:

Dhaka er proppet med trafik fra morgen til aften. Biler og busser kører helt tæt på hinanden. Mange gange om dagen er der trafikprop. Så står trafikken helt stille. Derfor kan det tage mange timer at komme rundt i byen.

Bulede busser:

Alle busser i Dhaka har bule og skrammer. Busserne er helt fyldt op med mennesker. De forreste sæder i bussen er kun til kvinder og piger.

Himlen blå

Dhaka er en kæmpe by. Osen fra de mange biler og fabrikker gør luften meget beskidt. Derfor ligger der nogle dage en stor, grå sky af røg over Dhaka. Så er det svært at se den blå himmel.

Herreløs hund

I Dhaka er der mange hunde, der ikke har en ejer. De løber omkring for at finde noget at spise. Hvis de er syge, er der ikke nogen, der hjælper dem. De syge hunde skal man holde sig fra, for de kan godt være arrige.

”Det er min, sagde jeg!” hvæser hun og samler endnu en sten op. Hunden ser forbløffet på hende og går i stå. Farjana løfter truende armen. Så snurrer hunden rundt og piler væk.

Farjana samler bamsen op. Der er gået hul på dens hoved. Noget af indmaden stikker ud, og dens ene ben er næsten revet af. Mimi ser på Farjana med sine små, sorte øjne, og et øjeblik er hun lige ved at græde. Men hvad skulle det hjælpe?

Hun ser rundt. Jagten på hunden har ledt hende væk fra togsinkerne. Nu ved hun *slet* ikke, hvor hun er. Eller hvordan hun skal finde tilbage. Alt ser anderledes ud end derhjemme. Pænere. Renere. Husene er høje og ikke lavet af blik og træ. Gaderne er ikke grus og mudder. Men de er fyldt med biler. Biler og **rickshaws**. De kommer fra alle sider i ét larmende kaos.

Farjana sætter sig på kantstenen med Mimi i skødet og overvejer, hvordan hun vil tage hævn over Salman, når hun kommer hjem.

Hvis jeg kommer hjem, tænker hun så. Og kan alligevel ikke lade være med at græde lidt.

Rickshaw:

Tag en rickshaw, hvis du vil hurtigt afsted. De holder på gadehjørner over hele byen. Det er billigt at køre med rickshaw i Bangladesh. En tur koster kun et par kroner.

Smalle gader:

I Dhaka er der en gammel bydel. Her er gaderne meget smalle. Her kan der ikke komme biler ind. Det nemmeste er at fragte varer med en rickshaw eller på en ladcykel. Nogle bærer også varerne i en kurv på hovedet.

Runa

Farjana ved ikke, hvor længe hun har siddet der, da hun mærker en hånd på sin skulder. Det giver et sæt i hende, og hun kigger op. Hun ser ind i et par venlige øjne. Pigen foran hende er ældre end Jasmin, men ikke meget.

”Hvad er der galt?” spørger pigen. ”Hvorfor sidder du her?”

Farjana bider sig i læben. Hendes mor siger altid, at hun ikke må tale med fremmede, men denne pige – hun ser sød ud.

”Jeg kan ikke finde hjem,” sukker Farjana. Og så fortæller hun alt, hvad der er sket. Salman, toget, hunden og Mimi, der er gået i stykker.

”Hvad er din adresse?”

”Adresse?” Farjana rynker panden. Hun forstår ikke rigtig spørgsmålet. Hun ved kun, hvad området hedder. Folk derhjemme kalder det for Dhaka Match. **Tændstikbyen**. Fordi der engang lå en fabrik, der lavede tændstikker. Farjanas far arbejdede der, indtil den gik fallit. ”Kender du det?”

Pigen nikker. ”Jeg har aldrig været der, men jeg ved, hvor det ligger. Jeg kan godt vise dig vejen, men ...” Hun afbrydes af Farjanas mave, der rumler højt.

Den store forårsfest:

Årstiderne i Bangladesh er anderledes end i Danmark. I februar bliver det forår. Det fejrer man med en stor fest i Dhaka. Man tager flot tøj på og pynter sig med blomster. Det er dog kun de rigeste folk, som er med til festen.

Bogfestival med børnebøger:

Folk i Bangladesh kan godt lide at læse bøger. I Dhaka holder de en stor bogmesse. Den foregår udendørs i en stor park. Der er mange boder med forskellige bøger. Der er også mange bøger til børn.

Pigen smiler. "Der er vist en, der er sulten."

"Lidt," siger Farjana, selv om hun hader at indrømme det. Mor siger, at hun er lige så stolt og stædig som sin far. Og hun er jo vant til at være **sulten**. Ligesom hun er vant til, at der ikke er noget at gøre ved det.

"Skal vi så ikke løse det problem først?" Pigen rækker en hånd ud mod hende. "Kom."

Farjana kigger mistænksomt på den fremstrakte hånd. "Hvad skal vi?"

"Kan du se det gule hus derovre? Der bor jeg. Vi kan få noget at spise og fikse din bamse. Har den et navn?"

"Mimi."

"Og dig?"

"Farjana. Og dig?"

"Jeg hedder Runa."

Farjana tager hendes hånd. Den er blød. Neglene er rene.

Mens de går afsted, fortæller Runa, at hun gerne vil være læge. "Så det er jo perfekt, at jeg kan øve mig lidt på Mimi," siger hun. "Hvad vil du gerne være?"

Farjana tøver lidt. "Skolelærer," siger hun så. Ordet føles

underligt i hendes mund. Næsten forkert. Hun har aldrig sagt det højt før. Har aldrig fortalt det til nogen. Ikke engang til mor eller Jasmin. De snakker aldrig om fremtiden derhjemme. Det er næsten, som om det er forbudt at nævne den.

"Skolelærer?" Et øjeblik er Farjana bange for, at Runa vil grine ad hende. Men det gør hun ikke. I stedet giver hun Farjanas hånd et klem. "Det lyder som en fantastisk idé."

Sulten

Folk, der bor i slummen, er fattige. Selv hvis de har et arbejde, tjener de kun meget få penge. Derfor er der ikke altid råd til, at de kan få noget at spise hver dag.

Frisk fisk:

I bazaren kan du købe masser af frisk fisk. Bangladeshernes yndlingsfisk hedder en ilish. Den kaldes også for hilsa. Det er national-fisken. Det er de hvide fisk, der ligger her i forgrunden. I boden her kan du også købe rejer.

Alle spiser ris:

I de fleste lande i Asien spiser man ris. Det gør de også i Bangladesh. Faktisk spiser de både ris om morgenen, til frokost og om aftenen. Risen kan man købe henne på bazaren.

En anden verden

At træde ind i Runas hjem er som at træde ind i en anden verden.

Al den plads! Alt det lys! Alle de ting!

"Mit værelse er herinde," siger Runa og leder Farjana gennem lejligheden. Der hænger billeder på væggene. Fotografier. Af Runa og en mindre dreng. Det må være hendes lillebror. "Bare kig dig omkring. Så laver jeg lidt mad til os imens."

Runas værelse er næsten lige så stort som hele Farjanas hjem. Tænk, at det kun er hende, der sover herinde. Tænk at have sit helt eget værelse. Hvor man kan lukke døren og være i fred.

Der er et skrivebord. En reol med bøger. Farjana har aldrig set så mange bøger før. Nogle af dem er skolebøger, mens andre ser ud til at handle om noget *helt* andet. Og så er de endda på engelsk!

Farjana tager en af dem. Bladrer lidt i den. Hun kan godt læse nogle af ordene, men ikke dem alle. Langt fra. Måske en dag. Hun sætter sig på den bløde seng.

"Så er **maden klar**," siger Runa, da hun lidt senere kommer ind på værelset. Hun ser, hvad Farjana sidder med i hænderne. Sætter sig ned ved siden af hende. "Kender du den bog?"

Farjana ryster på hovedet.

"Den hedder Harry Potter. Den handler om en dreng, der skal starte på en ny skole. En troldmandsskole."

Farjana rynker panden. "Troldmandsskole?"

"Ja. Med tryllestave og flyvende koste. Lyder det ikke spændende?"

"Det lyder ... skørt," siger hun og lægger bogen fra sig. "Det er jo ikke virkeligt."

"Det er vel ikke skørt at have fantasi og drømme?" Hun tager bogen og rækker den til Farjana. "Værsgo. Du må få den."

"Hvad? Nej, det ..."

"Jo. Så kan du øve dig på engelsk og blive en rigtig god engelsklærer."

Farjana ved slet ikke, hvad hun skal sige.

"Kom." Runa rejser sig. "Maden står på bordet."

De går ind i stuen, hvor der er sat skåle og gryder frem. Duftene får Farjanas tænder til at løbe i vand.

"Den tryllestav, drengen har," siger Farjana mellem mundfuldene. Maden smager lige så godt, som den dufter, og der er masser af den. "Kan den få *alt* til at gå i opfyldelse?"

"Næsten," siger Runa. "Men han skal først lære at bruge den."

Farjana sukker: "Jeg ville ønske, at jeg havde sådan en tryllestav."

"Hvad ville du så bruge den til?"

Svaret kommer med det samme. "At trylle Jasmins bryllup langt væk."

Runa stopper med at øse op. "Jasmin? Din storesøster?"

Farjana nikker. Hun har fortalt Runa lidt om sin familie. "Hun har slet ikke lyst til at blive gift. Det ved jeg."

"Hvor gammel er hun?"

"Fjorten."

"Fjorten? Hvad siger din mor og far?"

”At de er nødt til det. De har ikke råd til, at Jasmin *ikke* bliver gift.” Farjana skubber tallerkenen fra sig. Hun kan pludselig ikke spise mere. ”Så hvis du har sådan en tryllestav, så vil jeg gerne låne den.”

”Du må desværre nøjes med bogen.” Runa bider sig i læben. Spekulerer. Længe. Så siger hun: ”Det er faktisk forbudt.”

Farjana stivner. ”At hvad?”

”At din søster bliver gift. Hun er **ikke gammel nok**. Men det ved din mor og far måske ikke.”

Farjana mærker noget koldt indeni. Forbudt? Det anede hun ikke. Hun kender da flere på Jasmins alder, der er blevet gift. Nu fortryder hun, at hun nævnte Jasmins bryllup. Det var jo ikke meningen, at hendes forældre skulle få problemer.

”Det var godt, at du fortalte mig det,” siger Runa, som om hun har lyttet med på Farjanas tanker.

”Hvorfor?” mumler Farjana og ser ned på sine hænder. ”Der er jo heller ikke noget, *du* kan gøre.”

”Hmm.”

Hmm? Hvad betyder det?

”Du sagde, at din søster er god til matematik, ikke?”

Farjana kigger mistroisk på Runa. Er det en fælde? Men det er vel ikke også forbudt at være god til matematik. Hun nikker langsomt.

”Jeg har ikke en tryllestav, men jeg har en lillebror. Han er otte år.” Hun peger på billedet på væggen. ”Han kommer først hjem senere.”

Ikke gammel nok

Både i Danmark og i Bangladesh skal man være 18 år for at blive gift. Men i Bangladesh sker det ofte, at børn under 18 bliver giftet bort. Det sker mest for pigerne. Fattige familier gifter børnene bort, fordi de ikke har penge til at betale for mad, tøj og andre ting til hele familien.

Farjana ryster på hovedet. ”Og hvad så?”

Runa fortæller hende det. Om den idé, hun har fået.

Farjana kan ikke tro det. At Runa vil prøve at hjælpe hende på den måde.

”Det er nu mere din søster, der hjælper *mig*,” smiler Runa.

”Men tror du overhovedet, hun har lyst til det?”

”Hun har lyst til alt andet end at gifte sig. Det er jeg sikker på.” Farjana føler sig helt forpustet. Som da hun løb efter toget.

”Vil du virkelig gøre det? Snakke med din far om det?”

Runa ryster på hovedet. ”Nej. *Vi* vil snakke med min far om det. Han kommer snart hjem, og du skal være med. Så vil han også bedre kunne forstå, hvor sød din søster er.”

Søde sager:

Kan du lide kager og søde snacks? Det kan de i Bangladesh. De fleste af kagerne består af mælk, æg, kokos, mango og kardemomme. De kommer også ghee i. Det er en slags smør.

Er du sulten?

Både i slummen og andre steder kan du købe varm mad på gaderne. Mange steder er det lækre retter med karry og andre krydderier. Det minder lidt om indisk mad. Men pas på: Der kan godt være masser af chili !

KAPITEL 8

Idéen

De sidder inde på Runas værelse, da hoveddøren bliver åbnet.

”Det er min far,” siger Runa. Farjanas hjerte begynder at slå hårdt og hurtigt. ”Kom.”

Farjana overvejer at tage Mimi med. Runa har syet bamsen sammen igen. Den er ikke så god som ny, men næsten.

”Hvad nu, hvis din far bliver vred over, at du har taget mig med hjem?”

Runa smiler. ”Min far er ikke noget at være bange for.”

Men det er Farjana nu lidt alligevel. Bange for, hvordan han vil reagere på Runas forslag. Hun lader Mimi ligge. Hun vil ikke stå med en bamse i hånden, når hun møder Runas far.

”Hvem har vi her?” spørger faren, da han får øje på Farjana. Runa har ret. Han ligner ikke en, man skal være bange for. Slet ikke.

Den travle havn:

I Dhakas havn er der fart på. Store og små både sejler på kryds og tværs af havnen med varer og folk. Om morgenen kommer der både ind med frugt og grøntsager ude fra landet. Det skal alt sammen sælges på bazarerne.

De store færger:

I havnen ligger der mange store færger klar ved siden af hinanden. Hvis man skal langt væk, må man sove på færgen. Der er ikke kahytter, så man sover på dækket. Der er masser af folk på kajen, som har købt billet til færgen.

Faren når ikke engang at lukke døren, før Runa er i gang med at fortælle. Om Farjana. Om hendes søster. Om brylluppet.

Om sin idé.

”Min lillebror er ikke god til matematik,” havde Runa fortalt Farjana, da de sad og spiste. ”Min far tvinger mig altid til at læse lektier med ham. Det er håbløst, for han gider ikke at høre på mig. Men måske vil han lytte mere til din søster.”

Det var det, der var Runas idé. At Jasmin skal undervise lillebroren. Bare nogle timer hver lørdag og søndag. Så kan hun tjene penge på det og alligevel fortsætte med at gå i skole. Det havde lydt fantastisk, da Runa sagde det.

Men nu – nu lyder det altså skørt. Her foran Runas far, der rynker panden. En fremmed pige fra slummen, der skal undervise hans søn og få penge for det? Det lyder mere skørt end en historie om en dreng på en troldmandsskole, og Farjana mærker håbet smuldre. Selvfølgelig kan det ikke lade sig gøre. Selvfølgelig var det en dum idé.

”Det,” siger faren og betragter Farjana, ”er faktisk ikke nogen dum idé.”

Runa smiler og skubber med albuen til Farjana, der næsten ikke kan tro det, hun hører.

”Vi kan jo lade det komme an på en prøve. Hvis altså din søster og dine forældre er enige,” tilføjer faren. ”Vi kan jo spørge dem. Vi må hellere se at få dig hjem, inden det bliver for sent. De er nok bekymrede over, at du er væk. Det var heldigt, at Runa fandt dig.”

”Jeg tror, det er mig, der er den heldige,” smiler Runa. ”Jeg skal i hvert fald *aldrig* være lærer.”

Farjana sidder og kigger ud ad vinduet. Hun har aldrig kørt i bil før. Det er mærkeligt at se byen glide forbi. Det er næsten, som om hun er en fugl, der flyver af sted.

Flyver hjem.

Runas far har snakket med Runas mor i telefonen. Hun syntes også, at idéen er god. De har ikke spurgt Runas lillebror. Han er den eneste, der ikke har noget at skulle have sagt.

Men Farjana er stadig nervøs. Hun ved, hvor stædig hendes far kan være. Stædig og stolt. Ligesom hende selv.

Små floder og landsbyer:

De store floder har mange bi-floder. Det er mindre floder, der også selv har bi-floder. Der ligger mange landsbyer ved de små floder. Så behøver folk ikke at gå langt efter vand. Ved floden kan de også fiske og holde ænder som husdyr.

Ud på floden:

Bangladesh er et delta-land. Det betyder, at der er mange floder. Det nemmeste er derfor at sejle fra by til by i stedet for at køre i bil. Her er det en fiskekutter i fuld fart. Mændene er rejefiskere.

De parkerer bilen ved skolen, og Farjana viser vej derfra. Hun prøver at få Runa og hendes far til at gå hurtigere, hurtigere, hurtigere! Men de går lidt forsigtigt. Hun kan se på dem, at de er overraskede. Hverken Runa eller hendes far har været i slummen før, og Farjana ved, hvordan de har det. Hun følte også, at hun var kommet til en fremmed verden, da hun hoppede af toget i deres del af byen.

At de bor i den samme by - få kilometer fra hinanden - det er næsten ikke til at fatte.

"Kom nu, vi er der snart!" siger Farjana og trækker i Runa. De drejer rundt om næste hjørne, og dér sidder Bedste.

"Lille fugl!" udbryder hun, og hele hendes gamle ansigt lyser op. Farjana falder ind i hendes stærke arme, der lægger sig tæt om hende. "Hvor har du dog været?"

"Farjana?" Mor og far og Jasmin kommer løbende ud fra huset. De jubler højt, da de ser hende.

Verden forsvinder i et kæmpek nus.

Så skal der ordnes rejer!:

I fiskerlandsbyen er bådene lige kommet ind. Nu skal rejerne sorteres. Det skal gå stærkt. Det er nemlig varmt, og rejsnerne skal på lægges på is. Ellers bliver de dårlige. De store rejer her kender du sikkert fra frysedisken i supermarkedet.

Hvad med en dukkert?:

I fiskerlandsbyen hjælper børnene til med arbejdet. De kan også bade og lege i floden, når det bliver alt for varmt. Drengen her har fundet et stort stykke bambus. Det flyder godt og er perfekt at sejle på.

Helt uden tryllestav

Farjana kan ikke forstå alt, hvad der bliver sagt, men hun kan forstå det meste. Hun står udenfor hytten og smuglytter til de dæmpede stemmer.

Det er mest Runas far, der taler. Han siger, at der er andre muligheder. Bedre muligheder. Så Jasmin ikke behøver at blive gift. Så hun kan fortsætte i skole og samtidig tjene penge til familien. De kan jo lade det komme an på en prøve. Hvis altså Jasmin synes om idéen? Og hvis hendes mor og far gør?

Stilhed.

Komplet stilhed.

Farjana holder vejret. Hendes hjerte føles, som det er gået i stå.

Så en lyd mere, og nu kan Farjana ikke holde det ud længere. Hun kigger ind gennem dørsprækken. Og ser sin far give hånd til Runas far.

Føre højre hånd op til brystet

I Bangladesh fører man hånden op til brystet, hvor hjertet sidder. Det er en måde at vise sin respekt på. Det er også en måde at hilse på.

”Tak,” siger han og **fører højre hånd op til brystet.**

Farjanas hjerte begynder igen at slå. Med sådan en styrke, at det svimler for hende.

Huse på pæle:

Når man bor ved en flod i Bangladesh, så skal husene helst bygges på pæle. Der kan nemlig være stor forskel på lavvande og højvande. Og når det er regntid, kommer der ekstra meget vand i floderne.

Ud på flodprammen:

Nogle steder er floderne meget brede. Broer er sjældne. For at komme fra den ene til den anden side, skal man sejle med en flodpram. Prammen sejler frem og tilbage hele dagen. Hvis det bliver uvejr, er det for farligt at sejle med den.

Hun braser ind gennem døren. Ved slet ikke, hvem hun skal kramme først.

Det bliver Jasmin.

Og bagefter Runa.

"Husk," siger Runa og trykker Farjana ind til sig, "at komme og besøge mig engang imellem." Hun peger på bogen om drengen på trylleskolen. "Så kan du også få fortsættelsen, når du engang har læst den der færdig. Ham Harry Potter – selv med en tryllestav kunne han ikke have gjort det, du har gjort. Er du klar over, hvor sej du er?"

Farjana rødmer. "Jeg hoppede jo bare på et tog."

"Præcis," siger Runa. "Vi ses."

Da Runa og hendes far er gået, siger Farjanas mor og far, at de gerne vil tale med hende.

Farjana vender sig om. Hendes forældre ser alvorligt på hende, og hun mærker en hård knude i maven. Hvad nu? Vil de skælde hende ud for at have bragt fremmede ind i deres private sager? Vil de fortælle hende, at Jasmin alligevel skal giftes? Hvordan kunne hun tro at ...

Kabaddi:

Bangladeshs national-sport hedder kabaddi. Der er to hold, som skal fange hinanden. De må kun fange hinanden, mens de højt siger "kabaddi-kabaddi-kabaddi". Det går vildt for sig. Man spiller det mest ude på landet.

Hold godt fast!:

Man tager et palmetræ og piller barken af det. Bagefter smører man olie på stammen. Hvem kan klatre helt op til toppen og få fat på kanden? Det er en meget svær leg, men den er rigtig sjov at se på.

”Runa fortalte os, at du gerne vil være lærer,” siger mor. ”Det har du da aldrig sagt.”

”Det er også en god idé,” siger far og smiler. Han er verdens flotteste mand, når han smiler. Også selv om han mangler tre tænder. ”Du kan jo øve dig på mig. Jeg har altid godt kunnet tænke mig **at kunne læse**. Kan du lære mig det?”

Hans smil smitter. Bliver til et grin, som Farjana føler helt nede i maven.

De sætter sig på bænken uden for huset. Far kan de fleste af bogstaverne, men ikke dem alle. Dem skal Farjana hurtigt få lært ham. Far er sikker på, at Farjana bliver verdens bedste lærer.

”Men,” siger han og tørrer sved af panden, ”er der ikke snart frikvarter?”

At kunne læse

Flere og flere børn lærer at læse og skrive i Bangladesh. Sådan har det ikke altid været. Derfor er der mange voksne, som aldrig har lært det. Det betyder, at de kun kan tage fysisk hårdt arbejde, hvor man ikke behøver at kunne læse.

Kurveflet af bambus:

Her i landsbyen tjener de penge på at lave ting i bambus. Når bambussen er fældet, skal den ligge i blød i vand. Bagefter kan man flække den og skære den i strimler. Til sidst fletter de stærke kurve og tæpper med strimlerne.

Den stærke bambus:

Bambus er meget stærkt. Det kan bruges til mange forskellige ting. I Bangladesh bruger man også bambus til at bygge huse og møbler med. En bambus kan blive over 30 meter høj. Den vokser også meget hurtigt.

Thank you
शुक्रिया

KAPITEL 10

Pigen, der levede

Dagen efter styrer Farjana direkte mod Salman ude i skolegården. Han viger tilbage, da han får øje på hende. Bange for, hvad hun kan finde på. Det bør han også være.

Farjana tager noget op af lommen. "Her."

Salman glør forvirret på papiret. Tager imod det. Folder det ud. Staver sig langsomt igennem ordene. Farjana har skrevet det på både bangla og på engelsk.

Dhonnobad. Thank you.

"Tak?" siger Salman forvirret. "For hvad? Er ... er du slet ikke vred?"

"Ser jeg måske vred ud?" spørger Farjana og smiler.

"Næ, men ... Øh, altså ... Du må undskylde det med bamsen

... Det var dumt af mig ..." Han kigger ned i jorden, og Farjana tænker, at Salman måske er lidt sød alligevel. Og at hun måske ikke skulle have puttet den mus i hans skoletaske, som hun fangede på vej til skole.

Hun har ladet Mimi blive hjemme i dag. Hun læste højt for bamsen, inden de skulle sove. Stavede sig langsomt gennem halvdelen af kapitel 1. Hun har skrevet alle de ord ned, hun ikke forstod, og vil spørge læreren om dem i dag. Første kapitel hed 'Drengen, der levede'. Det kunne hun godt læse. Det kunne være sjovt, hvis bogen havde handlet om en pige. 'Pigen, der levede', ville der så have stået.

Blomster i mange farver:

I Bangladesh elsker de blomster i mange farver. Mange mennesker lever af at dyrke og sælge blomster. Hinduerne bruger særligt røde, orange og gule blomster. De fletter dem til kranser, som de lægger på alteret i hindutemplet.

Den smukke vandlilje:

Bangladeshs nationalblomst er vandliljen. Det er en slags åkande. Den vokser i søer og damme. Blomsterne kan bruges som pynt til bryllupper og andre store fester. De laver også en slags medicin af dem.

Når hun kommer hjem fra skole, vil hun finde et godt sted at læse. Kun de tre. Hende, Mimi og Harry Potter.

Kort efter ringer klokken ind. Farjana er på vej tilbage til klassen, da hun får øje på den. Fuglen, der sidder på skolens tag.

Er det mon en af dem? En af trækfuglene fra Sibirien, som Bedste sidder og kigger efter hver dag? Hun ved det ikke, men det *kunne* det måske godt være, ikke? Hun vil i hvert fald fortælle Bedste om den, når hun kommer hjem.

"Kommer du, Farjana?" spørger Maisha. "Eller du har måske tænkt dig at springe på toget igen i dag?"

Oppe på taget letter fuglen. Farjana følger den, indtil hun ikke længere kan se den.

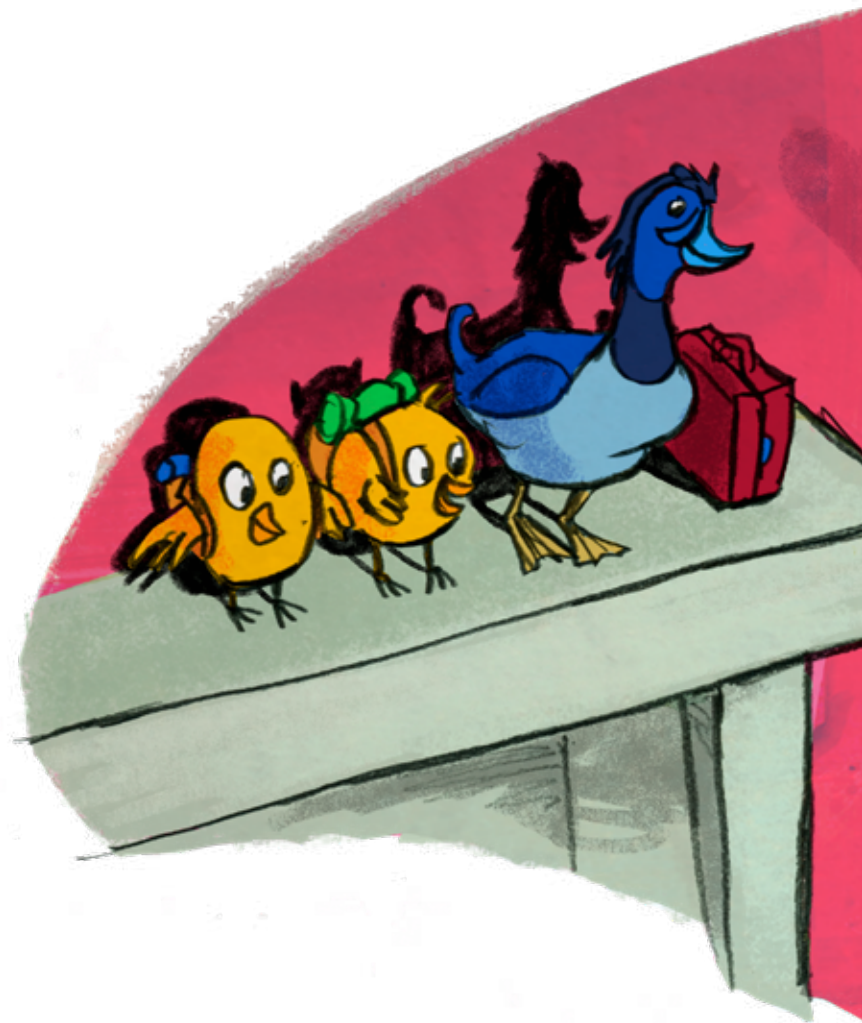
"Jeg tror, jeg bliver i dag," siger hun og smiler skævt. "Måske i morgen. Vil du så med?"

"Du er skør, Farjana." Maisha ryster på hovedet.

Farjana gør sig skeløjet og trækker ud i ørerne.

"Fuldkommen."

I det samme lyder der et hyl inde fra klassen.

Riskorn skal være helt tørre:

Riskornene er helt våde, når de bliver høstet. De vokser nemlig i vand. Her er nogle risbønder i gang med at tørre kornene i solen. De skal hele tiden vendes. Når de er tørre, skal kornene i en rismølle, så de bliver hvide. Til sidst kommer de i store sække.

Frugt og grønt til alle:

Der er masser af varme og vand i Bangladesh. Derfor kan de dyrke mange slags frugt og grønt. De dyrker både auberginer, mangofrugt, stærke chilier og meget andet. Køb det på bazaren, hvor der er mange boder som den her.

FUGLEN OG KONGEN UDEN NÆSE

Denne historie kommer fra en gammel bog fuld af eventyr. I Bangladesh er mange af eventyrene ret vilde. Ofte er helten en konge eller en prins. Men i dette eventyr går det for en gangs skyld kongen rigtig skidt!

En lille fugl stjal engang en mønt fra kongens kiste. Mønten lyste som en lille sol. Fuglen var glad. Nu følte den sig også som en konge. Den fløj rundt og sang:

*"Det, som kongen havde,
har jeg nu i min rede."*

Men kongen hørte det. Han blev vred. Meget vred. Han fik en af sine soldater til at fange fuglen og sætte den i bur. Fuglen havde held til at flygte. Men kongen fangede den snart igen. Denne gang kom han den ikke i et bur. Han slugte fuglen hel. Og han skyllede den ned med varm suppe.

Men fuglen var ikke død. Kongen kunne mærke den i sin mave. Mærke den flakse rundt. Mærke den lede efter en vej ud.

Så gispede han. Nu var fuglen på vej op gennem halsen. Kongen prøvede at synke den igen. Men det kunne han ikke.

"Vær klar med sværdet!" råbte han til soldaten.

"Hvis den prøver at stikke af, så hug dens hoved af! Hører du! Hug dens ho..."

Kongen slog en hånd for munden. Det var i sidste øjeblik. Ellers var fuglen fløjet ud. Den hakkede på kongens tænder. Men de var som tremmer i et fængsel. Til sidst gav fuglen op. Kongen sukkede lettet.

Så blev hans øjne pludselig helt vilde.

"D-Deres majestæt?" sagde soldaten.

Kongen var blevet helt rød i hovedet. Og hans næse ... Der skete noget med hans næse. Det var, som om den blev større. Men kun i den ene side.

I det samme fløj fuglen ud af kongens højre næsebor.

"Dræb den!" skreg kongen. "Dræb den!"

Soldaten lod sværdet suse. Men fuglen var hurtig. Den undgik sværdet. Det gjorde kongens næse ikke. Den ramte jorden med et klask.

Kongen stak i et hyl.

Men fuglen fløj op over slottet og sang:

*"Tata tonge, tata tonge,
Se den dumme, sølle konge!
Hør ham skrige sig flad og hæs,
Fordi jeg stjal hans næse fra hans fjæs!"*

Og fuglen fløj bort og blev til en historie, som børn i dag kan læse. Om fuglen og kongen uden næse.

DRENGEN DER RÅBTE TIGER

Denne grumme historie fik jeg fortalt en aften i Bangladesh af vores tolk, Maisha. Slutningen fik mig næsten til at få maden galt i halsen. Historien minder meget om 'Drengen, som råbte ulv', som mange danske børn kender. Men her er det ikke bare én ulv, der kommer, men en hel flok af glubske tigre. Og de nøjes ikke kun med at æde alle kørerne!

"Jeg. Keder. Mig!" Drengen slog i jorden. Han sad under et træ. Rundt om ham gik kørerne. De gumlede på græsset. Det havde de gjort hele dagen. Og hele dagen havde drengen siddet under træet for at passe på dem. Siddet og kedet sig. Her var jo intet at lave!

Men så fik han en idé.

"Tiger!" råbte han. "Tiger! Hjælp!"

Han lyttede. Kort efter kunne han høre dem. Mændene fra landsbyen. De kom løbende med kæppe og spyd.

"Hvor?" spurgte de, da de nåede frem. De så bange ud. "Hvor er tigreren?"

"Det var bare for sjov!" lo drengen. "Var det ikke sjovt?"

Mændene knurrede. "Det gør du ikke igen!" sagde de og sænkede deres våben. "Hører du?"

"Ja, ja." Drengen sukkede.

De gik. Drengen var atter alene med kørerne. Snart kedede han sig igen. Han havde godt nok lovet at lade være, men ... Han kunne ikke lade være.

"Tiger! Tiger! Hjælp!"

De kom løbende igen. Hurtigere end før. Støvet stod op bag dem. Solen fik de mange spyd til at lyse.

"Hvor?" spurgte mændene. "Hvor er tigreren?!"

Drengen rullede rundt på græsset af grin. "I skulle have set jer selv! Hvor så I sjove ud!"

Mændene blev rasende. "Sagde vi ikke, at du ikke skulle gøre det igen?"

"Undskyld. Det sker ikke igen." Drengen holdt en hånd op. "Det lover jeg."

"Det har du sagt før," snerrede de. Mændene gik igen. Tiden gik også. Men den gik langsomt. Og drengen var lige ved at råbe på mændene en gang til.

Så fik han øje på den. Nej, ikke den. Dem.

Tigre. Mange af dem. De krøb gennem græsset. Sneg sig nærmere. Køerne havde ikke set dem. Først kunne drengen slet ikke røre sig af skræk. Så kravlede han højt op i træet og skreg, så højt han kunne:

"TIGRE! TIGRE! HJÆLP! HJÆLP!"

Men denne gang kom der ingen hjælp. Ikke én mand, ikke ét våben.

De tror, jeg laver sjov igen, tænkte han. *Åh nej.*

Så angreb tigrene.

Længe blev drengen siddende i træet. Først om aftenen vovede han at klatre ned. Da var tigrene for længst forsvundet. Alle køerne var døde. Her var helt stille.

Langsomt begyndte drengen at snige sig hjemad. Hvad skulle han sige? Hvad skulle han gøre? Køerne var landsbyens eneste rigdom. Nu var de væk. Og det var hans skyld.

Kort efter kom han til landsbyen. Men ... her var også stille. Helt, helt stille.

Drengen tænkte på tigrene. Så mange tigre. Køerne havde ikke været nok.

"Hjælp," hviskede han igen. Men der var ingen til at høre det.

DE 7 BRØDRE DER BLEV TIL TRÆER

Denne historie fandt jeg også i Bangladesh i en gammel eventyr-bog. Deres eventyr handler tit om konger og dronninger. Ligesom i de eventyr, vi kender – men her har kongen bare virkelig mange koner. I hvert fald i starten!

En konge var gift med hele syv dronninger. Den yngste var blid og rar. Det var de andre dronninger ikke. Og det var den yngste, der først blev gravid.

Kongen glædede til sig at blive far. Men de seks andre dronninger glædede sig ikke. De så på den voksende mave med onde blikke. Og maven voksede virkelig. Der lå vist ikke kun ét barn derinde.

Da tiden til fødslen kom, tilbød de seks andre dronninger at hjælpe med. Og sikke en fødsel! Hele syv sunde drenge kom til verden.

Den yngste dronning ville straks se sine børn. Men de andre dronninger gemte de syv drenge væk. De puttede dem i syv krukker og kastede dem ud ad vinduet. I stedet viste de tre mus og fire frøer frem.

"Se, hvad du har født!" jamrede de.

Den unge dronning stirrede med rædsel på dyrene. Så besvimed hun.

Den ældste dronning sendte bud efter kongen. Og hun viste også ham de tre mus og de fire frøer.

"En heks!" rasede han. "Jeg har giftet mig med en heks!". Den nybagte mor blev smidt ud af slottet.

Men det var kun starten på de mørke tider. En sort og tung sky lagde sig over slottet. Den blev liggende i flere år. Fuglene holdt op med at synge. Planterne holdt op med at blomstre.

Landet var som dødt.

Og dog. For der voksede noget i kongens have. Lige under vinduet. Lige dér, hvor de syv krukke engang blev kastet ud. Der voksede nu syv træer. Hver med én blomst på.

Men da gartneren ville plukke de flotte blomster, trak de sig væk. "Hvis kongen vil plukke os," sagde blomsterne, "så må han selv komme."

Kongen kom. Men de talende blomster trak sig endnu højere op.

"Lad dronningerne prøve," sagde de.

De seks ældste dronninger kom. Men nu kravlede blomsterne helt op i toppen. "Der mangler en dronning," sagde de.

Der blev sendt bud efter den yngste dronning. Hun boede nu i en lille hytte. Tynd og beskidt var hun blevet. Men da hun trådte ind i kongens have ...

"Mor!" råbte blomsterne. Alle syv blomster faldt ned fra træerne. Ud af dem sprang syv sunde drenge. De faldt deres mor om halsen. Så fortalte de deres far, hvad der var sket. Hvad hans seks andre koner havde gjort.

Tårerne stod i kongens øjne. Glade tårer. Og vrede tårer.

De andre dronninger rystede af skræk. De tiggede og bad om nåde. Men forgæves. De blev levende begravet på en bund af skarpe torne.

Kongen tog sin unge dronning tilbage. Nu havde han kun én, og det var godt. Den sorte sky lettede. Fuglene sang igen.

Og livet begyndte atter at spire.

BESØG SLUMMEN I DHAKA

En fattig by i byen

Der bliver flere og flere mennesker i Dhaka. Dhaka er den største by i Bangladesh.

De fattigste familier i byen har ikke penge til at købe et godt hus eller en lejlighed. I stedet må de selv bygge sig et ganske lille hus. De fleste må endda nøjes med et skur. De bygger det ofte bare af pap og blikplader. Hvis man er mere heldig, har man råd til at bygge væggene af mursten.

I Dhaka bor der mange millioner mennesker på den måde. Store dele af byen består kun af den slags små skure. De områder kalder man for slum.

De flytter fra landet til byen

I storbyen Dhaka bor der cirka 20 millioner mennesker. Det er tre gange flere end i hele Danmark. Og byen vokser stadig. Der flytter hele tiden nye folk til den store by ude fra landet. De fleste flytter, fordi de er fattige og mangler et arbejde. Nogle har mistet deres jord, fordi den er blevet oversvømmet. De håber alle at finde et nyt arbejde i Dhaka.

Nogle har ikke vand og toilet

Når de fattige familier kommer til byen, så må de slå sig ned i et slum-område. Dem er der rigtigt mange af i Dhaka. De er meget forskellige. I mange slum-områder er der ikke rent drikkevand og ingen rigtige toiletter. Men i nogle slum-områder er der nu både vand, elektricitet og nogle gode toiletter, som man deler.

Børnene i slummen

Børnene i slum-områderne lever meget fattigt. De bor sammen med resten af deres familie i ét fælles rum. Det sker ofte, at børn må gå sultne i seng. Men som alle andre børn kan de godt lide at have det sjovt. Børnene i slummen leger med deres venner. De ser også videoer på nettet, hvis nogen har en telefon.

Alle sover i ét rum

Der er ikke meget plads i de små skure i slummen. Hele familien skal sove her. Derfor er der også kun plads til de mest vigtige ting: pletter og gryder, tøj og skoletasker. Nogle familier har senge. Andre sover på måtter på gulvet. Dem kan man rulle sammen om dagen. Køkkenet er et lille bål uden for skuret.

Der er snavset vand i gaderne

I Bangladesh regner det meget om sommeren. Så bliver gaderne oversvømmet i nogle af slum-områderne. Nogle gange løber vandet også ind i skurene. Vandet bliver blandet med toilet-vand og snavset vand fra fabrikkerne. Det er meget usundt at gå rundt i det vand. Derfor lægger man sten og planker på gaderne til at gå på.

Svært at tjene penge

De fattige familier må tage det hårdeste arbejde for at tjene penge. Faren kan feje gader eller køre cykel-taxi. Moren kan måske finde et arbejde på en tøjfabrik. Selvom de arbejder mange timer hver dag, tjener de kun få penge. Nogle gange må børnene også arbejde. Så kan de ikke gå i skole.

BANGLADESH ER FULDT AF VAND

Landet med de mange floder

Bangladesh er fuldt af store og små floder. De løber på kryds og tværs i hele landet.

Noget af vandet kommer fra regnen. Men meget af vandet kommer helt oppe fra de mange høje bjerge i Himalaya. Det er verdens højeste bjerge, og de har masser af is på toppen. Noget af isen smelter og bliver til floder.

Inden vandet når til Bangladesh, løber det igennem andre lande som Nepal, Indien og Bhutan.

Vandet i floderne er meget vigtigt for folk i Bangladesh. Det gør landet frugtbart, så det er nemt at dyrke ris og frugt og grøntsager. Bangladesh grænser op til havet, som alle floderne løber ud i. Det hedder Den Bengalske Bugt.

Floderne er vandveje

Hvis du kan lide at sejle, så er Bangladesh et godt sted at tage hen. På de mange store og små floder er der forskellige både overalt. Der er både masser af helt små træbåde, der er fiskerbåde, og der er store fragtskibe, som sejler med sand og træ. Mange folk sejler med færger i stedet for at køre med bus eller tog.

Alle elsker fisk

Du kan købe fisk på alle markeder i Bangladesh. Fiskene kommer enten fra floderne eller fra havet. Der er også mange dam-brug i Bangladesh. Et dam-brug er en lille, kunstig sø, hvor man opdrætter fisk og rejer. Folk i Bangladesh elsker nemlig at spise fisk. Mange fisk bliver også solgt til andre lande.

Ris vokser i vand

Folk i Bangladesh spiser gerne ris til alle måltider. Sådan er det både for rige og fattige folk. Derfor bliver der dyrket rigtig meget ris. Ris bliver også brugt til at lave mel med. Ris-planterne vokser i vand og skal passes og plejes. Hver dag kan man se ris-bønderne gå rundt i de flotte, våde marker.

Monsunen kommer

Regntiden i Bangladesh kalder man for monsunen. Den varer fra maj til oktober. I den tid er der varmt og fugtigt, og det kan regne meget kraftigt. I den tid kan der også komme en cyklon. Det er en meget stærk storm, som kan vælte huse og træer. En cyklon kan også lave oversvømmelser, der ødelægger markerne.

Mangroven beskytter

Verdens største mangrove-skov ligger ude ved havet i Bangladesh og Indien. Træerne i mangrove-skoven kan vokse i både saltvand og i ferskvand. De har også meget stærke rødder. Derfor er de med til at beskytte menneskerne og markerne mod oversvømmelser. Desværre er mange mangrove-skove blevet fældet.

Truede dyrearter

For mange år siden var Bangladesh én stor regnskov, hvor der levede mange spændende dyr. I dag er der kun få steder tilbage, hvor dyrene kan leve frit. I den store mangrove-skov langs med kysten er der stadig tigre. Det er de store, bengalske tigre. Der findes også aber, floddelfiner, hjorte og oddere.

VERDENSMÅLENE: ALLE LANDE ARBEJDER SAMMEN

Hvad er verdensmålene?

Vidste du, at verdens lande har lavet en aftale med hinanden? De har aftalt, at verden skal blive et bedre sted at være for alle. Det har de aftalt i den store forening af verdens lande, der hedder FN.

I fremtiden må der ikke længere være mennesker, som er meget fattige. Der skal også være arbejde til alle. Ingen må gå sultne i seng. Alle børn i verden skal have en god skolegang. De skal også have lov at komme til læge eller på hospitalet, når de er syge. Miljøet skal også blive renere, så både mennesker, dyr og planter kan leve godt.

Denne store aftale kalder man for verdensmålene.

Alle lande skal hjælpe til

Alle verdens lande har lovet at hjælpes ad med at nå verdensmålene. De er delt op i 17 mål, så det bliver nemmere at følge, om tingene bliver bedre eller ej.

Det er 17 problemer, der skal løses – eller blive meget bedre. Alle målene skal være nået i år 2030. Det er faktisk ret snart. Du kan se alle 17 mål her på den modsatte side.

Det gælder også i Danmark

Verdensmålene handler meget om at gøre livet bedre for fattige mennesker i hele verden. Men de handler også om at gøre livet bedre i rige lande som Danmark.

Vi skal også selv gøre vores eget land bedre. Vi skal bl.a. sørge for fred, flere gode jobs, renere miljø, og at piger og drenge får de samme muligheder.

Du kan også selv hjælpe til

Der er nok at tage fat på, for alle de 17 mål er store opgaver. De voksne og politikerne skal få det meste til at lykkes. Men alle kan hjælpe til. En af opgaverne er at hjælpe klimaet og miljøet. Her kan vi for eksempel sortere affald, så det kan genbruges. Spare på det rene drikkevand fra hanen. Huske at slukke lyset for at spare lidt på energien.

En god skole til alle børn

Alle piger og drenge i verden skal have lov til at gå i skole. En god uddannelse er den bedste måde at udrydde fattigdom på. I dag kommer flere børn i skole i Bangladesh end nogensinde før. Desværre er der stadig mange børn, som kun går et par år i skole, fordi de skal arbejde og tjene penge til familien.

Børn skal ikke arbejde hårdt

Mange steder i verden laver børn hårdt og farligt arbejde. Det sker også tit i Bangladesh. De arbejder på fabrikker eller i marken. Nogle gange arbejder de endda 10-12 timer i træk. Så kan de ikke gå i skole. Men børn skal have lov til at være børn. De skal have lov til at lege, være sammen med vennerne, bevæge sig og gå i skole.

Vi skal passe på dyr og natur

I mange lande bliver der mindre og mindre plads til dyrene. Det er særlig slemt i Bangladesh, fordi der bor så mange mennesker. Et stort problem er også plastik, der ender ude hos dyrene i havet. Vi skal blive bedre til at passe på dyrenes levesteder. Vi kan blandt andet plante mere skov og lade være med at smide plastik i naturen.

DET GÅR BEDRE I BANGLADESH

Bangladesh er kendt for at være et frodigt og farverigt land. Der er masser af grøn natur – og overalt er der cykler, busser, både, blomster og tøj i flotte farver.

Men landet er også kendt for sin store fattigdom. Derfor har Danmark været med til at hjælpe folk i Bangladesh i mange år. Vi har støttet deres arbejde med at lave bedre skoler. Vi har også været med til at uddanne landmænd, bygge broer og flere andre ting. Det er den slags forbedringer, der kan give folk en mulighed for at få et bedre liv, hvor de er mindre fattige.

Der er stadig mange millioner fattige i Bangladesh. Men det går den rigtige vej. Landet er begyndt at tjene flere penge. Der kommer mange flere børn i skole. Og så er der blevet færre mennesker, som er meget fattige. Meget andet er også blevet bedre. Derfor tyder alt på, at mange børn i Bangladesh kan få en bedre fremtid..

Farjana er 12 år og bor sammen med sin familie i et lille blikskur i kæmpebyen Dhaka i Bangladesh. Snart skal Farjanas storesøster Jasmin giftes bort. Ikke fordi hun selv har lyst; kun fordi familien ikke har råd til at have hende boende længere.

Farjana synes, det er uretfærdigt. Jasmin er nemlig rigtig dygtig i skolen. Og hvis hun bliver gift, er det slut med skole. Men det kan en lillesøster jo ikke gøre noget ved. Eller kan hun?

Inden hun ved af det, er Farjana kastet ud i et eventyr, hvor både en slidt bamse, en dramatisk togrejse, en fremmed pige og Harry Potter spiller vigtige roller.

Kenneth Bøgh Andersen er en af Danmarks mest læste og roste forfattere for børn og unge.

De fleste kender hans serier om 'Antboy' og 'Den store djævekrig', der også er blevet henholdsvis filmatiseret og bearbejdet til musical. Men han har også en lang række andre gode bøger bag sig - og er nu oversat til 15 sprog. Flere film er desuden undervejs. Senest har han sammen med Benni Bødker gendigtet 10 ganske grumme eventyr af brødrene Grimm.

Kenneth har en helt særlig sans for det grumme, det vilde, det fantastiske, det eventyrlige og det sjove - men også for den gode historie og persontegning. I denne bog bruger han hele det instrument til at gå tæt på virkeligheden lige her og nu - efter sin researchrejse i Bangladesh.

Og tre små, ekstra eventyr med grumme detaljer kunne han ikke dy sig for også lige at få med ...

Bogen rummer også masser af spændende fakta, illustrationer af Dorte Bengtson, fotos af Jeppe Gudmundsen-Holmgreen - og tre små læselet-eventyr. Du kan høre historien som lydbog og se spændende film, quizzer, billeder og meget andet om Bangladesh på hjemmesiden:

2019.u-landskalender.dk

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

I samarbejde med:

